

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
19 april 2022

Eindtermijn
N.v.t.

Onderwerp

Vaststelling bodemenergieplan Laakhaven College campus (Den Haag)

Advies

1. Vast te stellen het bodemenergieplan Laakhaven College campus (Den Haag) voor zover dit plan betrekking heeft op de bevoegdheden van de provincie,
2. Vast te stellen de GS-brief ter informatie aan de gemeente Den Haag over het bodemenergieplan Laakhaven College campus (Den Haag).
3. Vast te stellen de GS-brief ter informatie aan de Omgevingsdienst Haaglanden over het bodemenergieplan Laakhaven.
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het bodemenergieplan Laakhaven College campus (Den Haag).

N.B. Op grond van artikel 3, onder d van de beleidsregel actieve openbaarheid Zuid-Holland 2017 wordt de GS-brieven onder 2 en 3 met de daarbij behorende stukken niet actief openbaar gemaakt tot twee dagen na verzending,

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

- Brief van de gemeente Den Haag over het bodemenergieplan Laakhaven dd. 31-3-2022,
- Concessie-overeenkomst warmtesysteem Laakhaven,
- GS-brief ter informatie aan de gemeente Den Haag over het bodemenergieplan Laakhaven College campus,
- GS-brief ter informatie aan de Omgevingsdienst Haaglanden over het bodemenergieplan Laakhaven College campus,
- Bodemenergieplan Laakhaven College campus,

1 Toelichting voor het College

Januari 2021 heeft het college van GS het bodemenergieplan Laakhaven vastgesteld, en wel voor slechts een jaar, omdat zij nog enkele vragen had aan de gemeente Den Haag ten aanzien van de afspraken rond uitvoering van het bodemenergieplan, zoals over regeneratie- en back-up voorzieningen voor het gebiedssysteem. Deze vragen zijn daarna middels een brief aan de gemeente overgebracht (PZH-2020-762463421).

Op 31 maart jl. ontvingen wij een brief van de gemeente, waarin deze vragen o.i. voldoende worden beantwoord. Daarom adviseren wij nu het bodemenergieplan voor de lange termijn vast te leggen.

De gemeente Den Haag heeft het gebied ten zuidoosten van Hollands Spoor -het Laakhavengebied met daarin de Haagse Hogeschool- aangewezen als herontwikkelingsgebied. Bij de bestaande bebouwing komen extra woningen plus commerciële en maatschappelijke voorzieningen. Het gaat om 764.000 m² wonen (waarvan tenminste 6.000 nieuwe woningen), 251.000 m² kantoren, 70.000 m² industrie en 20.000 m² voorzieningen (omvang 59,5 ha).

In de gemeente ligt al een hoge-temperatuur-netwerk (stadsverwarming). De gemeente kiest ervoor om voor wijken waar dit netwerk afwezig is zoals in Laakhaven, zoveel mogelijk netwerken aan te leggen met een lage temperatuur. Het over grote afstanden transporteren van warm water is minder efficiënt en met netwerken met een lage temperatuur kan de lokale ondergrond als opslaglocatie voor warmte worden gebruikt. Daarnaast kan voor koeling van de gebouwen van de aanwezige natuurlijke kou van het grondwater worden geprofiteerd

Om maximaal van de opslagcapaciteit van de bodem gebruik te maken voor respectievelijk gesloten en open systemen heeft het college van Burgemeester & Wethouders van Den Haag voor dit gebied een verordening inferentiegebieden vastgesteld plus een bodemenergieplan. Dit laatste heeft ze op 7 december 2020 aan de Provincie Zuid-Holland aangeboden (zie bijlage), omdat hierin zogenoemde open bodemenergiesystemen zijn gepland. De provincie is hier het bevoegde gezag voor.

Voor het 3^e watervoerende pakket is een strokenpatroon opgesteld. Er zijn in dit pakket al vijf doubletten (installaties met een warmte- en koude-put) gerealiseerd. Er kunnen nog circa 28 doubletten binnen het gehele gebied Laakhaven gerealiseerd worden. De gemeente wordt de eigenaar van het warmtesysteem.

In de ondergrond blijkt voldoende potentieel beschikbaar om warmte uit de omgeving (lucht, water) tijdelijk op te slaan en daarna te voorzien in de koude- en warmtevraag van de nieuwbouw. Door de gemeente zijn met het warmtebedrijf (die het systeem gaat exploiteren) afspraken gemaakt om de leveringszekerheid ten alle tijden veilig te stellen, bijvoorbeeld door het gebruik van aquathermie.

Inzet op een gebiedsdekkend collectief bodemenergie-systeem

Tot nu toe zijn de bodemenergiesystemen die in bodemenergieplannen in Zuid-Holland zijn opgenomen gebouwgebonden: het gaat om enkelvoudige systemen (voor utiliteit als bijvoorbeeld ziekenhuis of bibliotheek) of een aan een appartementencomplex gebonden systeem. Bij dit laatste gaat het om een deels collectief systeem, aangezien de installaties van de diverse appartementencomplexen niet onderling worden verbonden.

Voordeel van het wél onderling verbinden van gebouwen met verschillende functies is dat op meer momenten aan de energievraag tegemoet kan worden gekomen. De piekvraag hoeft namelijk niet per individuele bron te worden opgevangen, maar kan collectief worden opgevangen. Afhankelijk hoe de installaties zijn geconstrueerd, kan dan tot 30% meer aan die energievraag tegemoet worden gekomen. Echter, een gebied dekkend systeem is in Nederland op deze schaal nog niet gerealiseerd, waardoor er tijdens de uitrol en exploitatie ervan dingen kunnen misgaan, waardoor de beoogde efficiëntie in het geding komt. Daarom is het bodemenergieplan in eerste instantie voor één jaar vastgesteld.

Tijdens ambtelijk overleg hebben juristen van de PZH en de ODH de mogelijkheid verkent om één partij alle vergunningen toe te kennen. Dit blijkt mogelijk, wanneer het bodemenergieplan door GS wordt vastgesteld, dus bij de gebruikelijke procedure voor bodemenergieplannen.

Het project Laakhaven wordt in fasen gerealiseerd. Daarom zullen er steeds enkele vergunningen tegelijkertijd worden verstrekt, in principe steeds aan dezelfde partij (de concessiehouder).

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 7 - Gezond en veilig Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Waterwet

De provincie is op basis van de Waterwet bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor zogenoemde open bodemenergiesystemen (warmte-koude-opslag). Door deze systemen wordt energie eerst in het bodemwater opgeslagen, die dan later weer aan dit water wordt onttrokken om gebruikt te worden voor het verwarmen dan wel koelen van grote gebouwen (zoals ziekenhuizen, scholen, bibliotheken, kantoren). Wanneer er in een bodemenergieplan open bodemenergiesystemen voorkomen, wordt dit plan door de gemeente aangeboden aan de provincie Zuid-Holland, en vervolgens door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

Het besluit heeft gevolgen voor de vergunningverlening voor bodemenergiesystemen in het kader van de Waterwet in het betreffende gebied, in de zin dat bij de vergunningverlening de in het bodemenergieplan aangegeven ordening zal worden aangehouden.

Warmtewet

Zoals bekend heeft een exploitant van een warmtenetwerk een monopoliepositie.

Omdat met een dergelijk netwerk grote investeringen zijn gemoeid die pas op lange termijn worden terugverdiend, zal een concessieperiode ook een lange periode beslaan. De exploitant zou gedurende die periode handelingsvrij zijn zonder met enige concurrentie rekening te hoeven houden, waardoor het bewoners- en publieksbelang onder druk zou kunnen komen te staan. Uit de Warmtewet vloeien daarom bepaalde condities voort (bijv. de toeleveringsprijs aan de gebruikers).

Aanvullend hierop heeft de gemeente Den Haag een zogeheten warmteplan opgesteld.

Op basis hiervan heeft de gemeente oktober 2021 door middel van een openbare aanbesteding een

zogenoemde warmteconcessie verleend aan een exploitant (warmtebedrijf). In de concessie zijn een aantal condities beschreven waaronder de exploitant kan opereren. De gemeente houdt zo tijdens de concessieperiode een regierol op de lokale warmte- (en koude) voorziening.

Tijdens ambtelijk overleg hebben juristen van de provincie en de omgevingsdienst Haaglanden de mogelijkheid verkent om één warmtebedrijf alle water-vergunningen toe te kennen. Hiervoor blijkt de zogeheten waterregeling te moeten worden aangepast (zie onder proces)

2 Voorafgaande besluitvorming

Januari 2021 heeft het college van GS het bodemenergieplan Laakhaven vastgesteld, en wel voor slechts een jaar, omdat zij nog enkele vragen had aan de gemeente Den Haag ten aanzien van de afspraken rond uitvoering van het bodemenergieplan, zoals over regeneratie- en back-up voorzieningen voor het gebiedssysteem. Deze vragen zijn daarna middels een brief aan de gemeente overgebracht (PZH-2020-762463421).

3 Proces

Vorig jaar zomer heeft het ministerie van I&W overlegd met de ODH (namens de PZH) over de vergunningverlening van een gebiedsdekkend systeem. I&W heeft toen geconcludeerd dat de Omgevingsdienst Haaglanden pas vergunningen kan verlenen als de zogeheten waterregeling door haar is aangepast. Over deze aanpassing is daarna met de belanghebbenden (o.a. de brancheorganisatie bodemenergie) overlegd.

I&W heeft daarna een concept van de aangepaste waterregeling gemaakt. Deze heeft tot 28 maart digitaal ter consultatie gelegen. Door I&W worden nu de reacties bestudeerd, waarna de definitieve aanpassing zal plaatsvinden. De aangepaste waterregeling zou per 1 juli kunnen functioneren.

Wanneer het tijdstip is gekomen dat de installaties uiterlijk de grond in moeten gaan, en de waterregeling is door het rijk nog niet aangepast, zou dit betekenen dat er individuele installaties moeten worden vergund, en het collectieve gebiedsdekkende warmte-koude systeem niet kan worden gerealiseerd.

In het bodemenergieplan is qua formulering van de collectiviteitseis met deze 'worst-case' rekening gehouden ('in principe'), dus het bodemenergieplan kan in ieder geval voor de lange termijn worden vastgesteld.

4 Participatie en rolname

Op instigatie van de gemeente Den Haag is de Provincie betrokken bij het opstellen van dit bodemenergieplan. Bij het opstellen van dit plan is ook de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) betrokken vanwege haar deskundigheid en haar takenpakket.

5 Communicatiestrategie

Over het vaststellen van het bodemenergieplan wordt met de gemeente Den Haag en de Omgevingsdienst Haaglanden gecommuniceerd.

Over de aanvragen voor individuele bodemenergievergunningen wordt door de Omgevingsdienst

Haaglanden met de initiatiefnemers gecommuniceerd, waarbij dit bodemenergieplan een rol speelt. Actieve communicatie over dit bodemenergieplan naar eigenaren of huurders van de gebouwen is daarmee onnodig.